

ACC. N:R M64II:1-41.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Bör J. Jeppsson
Härad: O. Lövinge Adress: Lönsboda
Socken: Örkened; Lönsboda Berättat av:
Uppteckningsår: 1940 Född år: i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Turvhill:

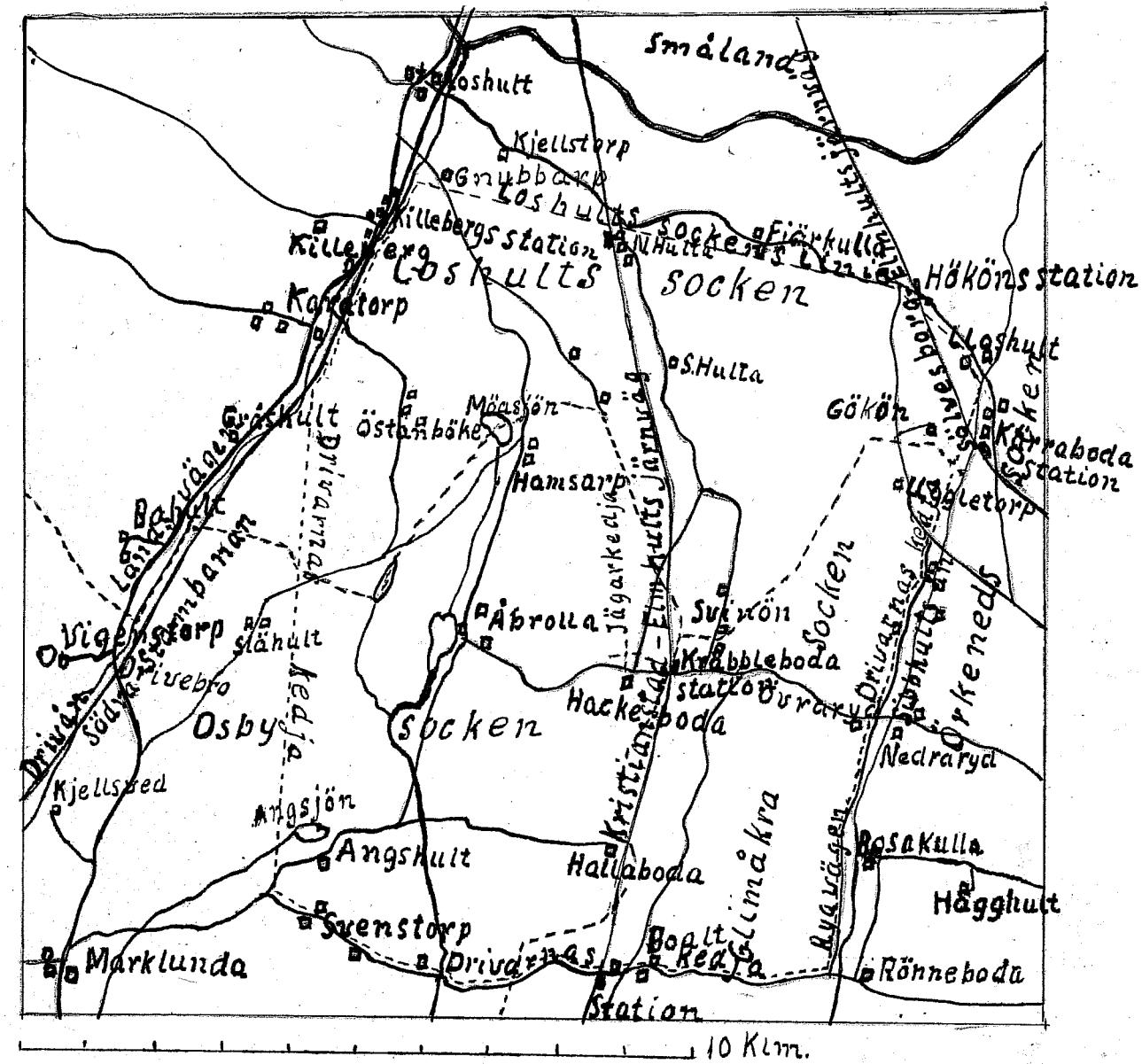
Om skærgaing - ab jukter efter mig
i nordostn Skåne under fira sekleb.

Obs! Foto av värgröp fr. Örkeneds s:a i bildarkivet.

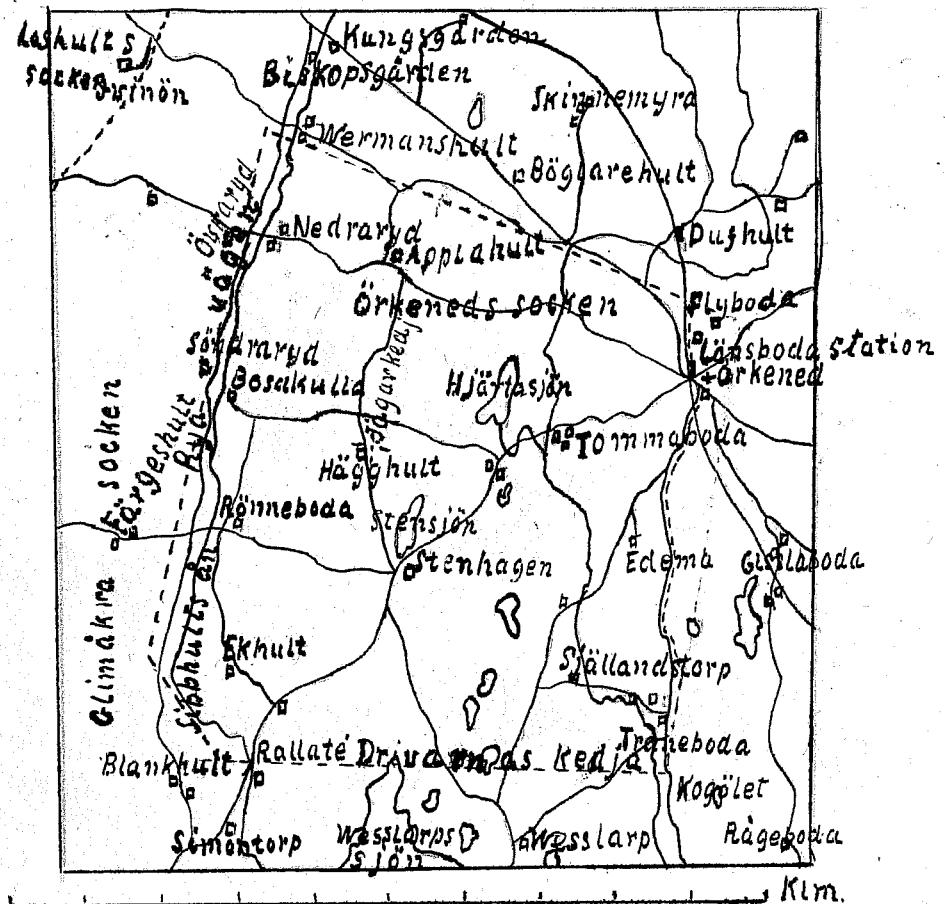
Skriv endast på denna sida!

Hackeboda jakten 1840.

M64II:1

Hägg hultsjakten 1858. M6411-2.

16411:3.

1.

Om skallgångar och jakter i nord-
östra Skåne under förra seklit.

Den 2 febr. 1823 antogs på en soe-
konstämma i Ocknæs på förelag
av nämdemannen Ivar Jöansson Råva-
torp en för Ocknæs avsedd skallord-
ning av följande innehåll:

"§1. Ytter locknum skola utväljas
tvemus så kallade Skallmästare
vilka gemensamt eller hvar för sig
äga, att, då behovet sådant påkallas,
uppbudas till Skallgäng. Denne upps-
budning sker antingen från Predik-
stolen, då hvar och en skallskydd
utan särskild budning skall iaktna-

ga inställelse, eller ock genom särskil-
te utgående kallelser, som, efter hvad
de insträlla portskappas från stbot till
stbo, och skall det åligen llozen att om
sådan budoing underrätta sina dor-
pare, det är de på hauz ägor boende
skattskyldige. Skallmästarna skall
det åligen, att ejtve iller genom annan
pålitlig om lokalen utsätta jägarna,
hvilka i nävoro af Skallmästarna må-
ste ladda sine gevär, som böra gran-
skas även av Skallmästarna, hvilka
det tillkommer att epfesse dels att bland
jägarna icke antagas andra än duglige,
de mindre auglige auseddar mäste af-
lämna sine Bössor och med manuskapet
deltaga i Skallen vid vte 3 Rde 16 sk.

Banca så vidt de åro lockningsvär och Skallskyldiga; dels att de antagna fågarna är försedda med duglig ammunition. Utan laga hinder på Skallmästarns icke uteläppna från Skallen, är laga hinder, bero de i sitt ställe förordna en af Skaluppgårdarna vid vte 1 Rdle Banco.

§ 2. Ib skallgång såsom nämnd är påbuds och hvarom närmaste Krono Betjente bör underrättas, skall från hvarje mannan öfver och till och med 1/16 mtl infinna sig 2:ne manbara personer och från hvarje mannan under 1/16 mtl och från annan efter lag skallskyldig en likaledes manbar person, och skall det åligen hvarje tbo att såvida icke sjukdom eller annat laga hinder moter,

att ej upptillstådsskonna. Uraktlätenhet i något af de fall som denna § upp-tager straffas med 1 Rdlr Banco Böte. Den före som icke i rätter tid om skall-tun underättade sines farpare eller annan på hans ägor bosunde skallskyldig är pliktig att böterna utgipa. Hvarje skallskyldig är vid vits af 1 Rdlr Banco skyldig att vid skalltungstidet förra vara försedd med färtspist eller lyra eller Päk, såvida icke Blå-horn eller den medhafver.

§ 3. Den som sou icke inom en halv timmas förförflytter utsatte tiden infinner sig å beständande samlingsstässt böte 1 Rdlr Banco.

§ 4. Kedlägger någon skallbud böte 6

Rdrr 32 sk. Banco.

§ 5. Den som antingen under giàndet till och från Skallegång eller under samlingstiden eller under utsättandet af at föcket gör oljud bôte i Rdrr Banco. Dubbla böter i detta fall äro, då någon efter erhållen tillståelse denom af Skallmästaren eller Skalpogde likväl förer oljud.

§ 6. Wid förra Skallegångstiduparet skola Skallmästarna utnämna Skalpogdar, hvilka erhålla sina okunner, så många till antället, att en skalpogde bli för hvar tjunda man. Sedan Skalpogdarna äro utnämndes, skola de icke framgent innehafva sin befattning, och om laga hinder möter för detta tra-

ställe, bör rapport ǟr om hos Skallmåstarna ske så tidigt att annan person i den bortvarande ställe kan utnämnes akt vid vits af 1. Rd. Banco. Den skallfogde, som utnämnes, får icke utan laga skäl afse sig denna befattning vid vits 1. Rd. Banco. Endast en gång om året vid Mikaelistiden skall det vara tillåtet för Skallmåstare och Skallfogde att afse sig det förfloende året blivit lemnat, i vilka fall ny Skallmåstare af locknen väljs.

§ 7. Inställer sig någon person vid Skallgång öfverlastad af starka drycker eller sedanmera Skallgångsdagen är drucken böte 3 Rd. 16 sk. Banco.

§ 8. Ingen af Skallfolket får vid Skal-

196411:9.

76.

ten medföra öfver ett hälft quartal
betäcktes vid vte 3 Rdlr 16 sk. Banco.
Lag samma om något vid Skallen nytt.
jfr Tobakspipa, och skola Skalpog-
darna hvar inom sitt territorium
tills efterspanden af denna funnit.
Lagda vte varé öfven för var och en af
Skalpocket, som under Skalpgången
från den konam anviste plats, eller
under gästduet, dels besöker något hus,
dels icke iakttagar sådan ordning och
skick, som för in ändamålsenlig skal-
gang aro nödvändiga.

89. I äfter minnen Skallmästaren
och Skalpogdarna upprättad plan fal-
ket blifvit utsatt, skall det åligen dem
att efter erhållna ordens göra så kallad

afskrikning, hvarefter jämdet böjer
och skall under fortgången af Skallen
hajande och skrikande iakttas af
Skalfolket samt de samma Stadna,
då Odens erhålls, att vid vte af 1 Rdlr
Banco.

§ 10. Den som den dag då skadegång är
utlyst att förtagas, till någon af Skal-
folkets försäljer brännvin böte 6 Rdlr
32 sk Banco. Lag samma om någon före
fulländad skadegång åt någon af skal-
folkets bortbytol eller skänker med eft
ord utlennar brännvin.

§ 11. Evar och en jägare skall det äig-
ga att sparrika i tydtret i konom
anvisits ställe intill dess skallen är slut
vid vte af 3 Rdlr 16 sk. Banco.

§ 12. Ej må vara tillåtet för fågarnas
att lossa skott å andra än de Ropdjur,
hvarafter skall austållas vid vte 3 Rdle
16 sk. Banco. Lag samma om fågare omo-
digtris förs utställandet lämnar skott.

§ 13. Skaldfolket skall af Skaldfogder-
na numreras och i Rotar indelas, så
att Fio man blifver i hvarje Rote med
samma nummer som Skaldfogden, hvil-
ken är befälshavare för Roten och
vid vte af 1 Rdle Banco.

§ 14. Då skallen är slutad skall det
ärliga hvarje Skaldfogde åt vid vte
af 1 Rdle Banco inom sin Rote hålla
mantal, samt om någon faller, denom
då givast göra annat hos Skallmä-
tarna, och skall den sinnuda boete -

varande båta 2 Rdlr Banco. Lag samma om någon efter sin ad skallgång hortges före tillträde dörön af den Skalpagde till vars röte han mört.

§ 15. Efter att någon af skallpolket slagen mål den beständiga Skallgångsdagen böte 3 Rdlr 16 sk. Banco. Lag samma om någon af skallpolket med sturkhet beröter Skallmästare eller Skalpagde.

§ 16. De Rofdjur, som via skall fållas höra af Skallmästarna genast efter Skallgångens slut i offentlig auktion till den högstbjudande försäljas samt medlen därpore af Skallmästare uppsvaras och förvaras, och skala dessa medel utgöra en Riksmeds Lurkens Skallkassa, till hvilken

1964/11:13.

114.

äfors kommers att läggas hvarad som af bö-
tte utgår, och skola Skattmästarens öfver
Bassan föra redig bok, hvilken hvaras
är mickaslistaden granskas i Locknurstäm-
ma.

§ 17. Om denna Bassa, så vidt den aktiver fö-
slår, utbetalas de eftersl. beständiga belö-
ningar för Roffajus pålämnde. Om Bassan
oantad skedde utbetalningar stiger till en
belopp af 50 Rdlr Banco, skall Locknus
genom å Locknurstämma valde 9 Committeeade
ledamöter bestämma om meddels användan-
de.

§ 17. Då biter efter förestående puncter utgå,
skola de tillfalla Skall Bassan.

§ 18. Ej må någon afforda biter efter den-
na Skallordning, utan han antingen ej if

utkäne sité fee, eller tosme vitussföra personer det intygas, och böra böterna dí med bitrads af en Skaufogde uttagas af undra Skallmästare, hvilka vid sådans tillfälle skola hafta makt att gi öre - nativit till väga. Da tjänare hos husbonden ej förmås böter gälaa skall husbonden för dem ansvara.

§ 19. Skaufogde, som icke för Skallmästerne annäler hvad han vét af någon inom dess Rote blivit emot denne Skallordning brutet, böts i Rader Banco.

§ 20. Den som under skall fållas Warg
eller Warglo får i belöning af förtänkande
Skale Bassa 4 Rader Banco och i Rader sam -
ma mynt för Räf.

§ 21. Da böter efter denne Skallordning

utgå, och den bötande dessutom gjort sig
säker att efter gällande lag och författ-
ningar böter utgifva, skall det aligga
krammästarna att överlämna den fe-
lande annåla hos närmaste Krono Be-
tjün, som icke läss underlita att den
brötsliga är vederbörlig och tilltalas".

En skuldradning liknande denna blev
på 1830-talet antagen i Västra socken.

Om skyttarnas och drövkarars uppställning.

Vid alla större jakter gjordes naturligt
nog vid uttagningen av skyttar en grund-
lig besiktning av deras såväl gevär som
ammunition. Då det ofta hände att man
hade besiktning med krouns mark, så var
då alltid närvärande ett ombud för kroun,

1964 II:16.

14/3.

nejderidaren, som ansågs mest kunnig
i att häcka syn med dylikt. Tum lade
efter det knallhattarna uppspinnits, fanns
det en och annan skyte som behöve
sin flintas. En dylik var diaquaben
i Eislaboda, som vid en mönstring till
vargjakt var försedd en "vinareff"; som
man kallade den sortens bössor.

- Skjuter ni en varg med den bössan,
skall jag åta upp den med to och skim
pi, saade nejderidaren.

Vär faktén var slut, så var det
dock diaquaben, som var "karig" och
påminnde nejderidaren med dessa
ord:

- Nu får han böja hukka på!
Skyttarnas plats under skallgäng

1964/11:17.

154.

var ju som man förstår nästan i
mittan av skallgångsområdet. De upp-
ställdes på fyra linjer, som inne-
mellan bildade ett kors. De kunde
därför riskera, att, om ej försiktighet
iakttogs, komma inom skottlinje för
varandra; särskilt var faran stor för
dem som stod längst inne mot
måspunkten.

Frukarorna mätts under skall-
gångens lopp, se till att ej luckar
uppkommo, där nästan rovdjur slapp
ut. Läsket varo råvarna oroliga och
sökte sig igenom drivarkedjan.
De som så hade tillgång, skulle
utan redskapen ^{för ojämna} sedan turas om
"hassaskaror" även bättre värsgjut.

16411:18.

16/11

Åven trummor användes; en karl med
trumma gjorde ut för två. Stora om-
ring 3 meter långa kringböjda luar
av trä med härla av näver varo och
med i musiken. En dylik, som till-
nöte Per Måsson i Lönsboda fin-
nes nu förvarad i Broby Gamla Bygds-
museum.

Åven fyr med vagnar. Vägga vargjägare.

Tunna på 1850-talet var vagnar ofta
synliga i Örkeud. När en kväll en
torpare från socknens norra kan i var
på huvväg från Lönsboda fick han
där vagnen gå i över näset mellan de
två hundsjöarna se en ganska hick-
lig syn - en flock vagnar, 6-7 stycken

1864 II: 19.

H.
17

gingo tvårs över vägen ut styckes bort.

På samma plats fanns en torpstuga, som ägdes av en Karl kallad "Grekke-Jon". Det hände sig just en judeagsförmiddag, när Jon undvikligt satt och läste jesusvangeliet. Två vargar närmade sig torpet över Lödra havsjöns is. Jon pick brattan ut, gitterna trax enda kreatur, gingo uté på bete. Vargarna, som lockts av dessa, var dock snabbast och rev den ena geten.

Vid en den 1 mars 1859 i Örkensd
Målln sockenstämma beklagade sig
änkan Botilla Nissdottir i Appelbucci
över att vargar för henne rivit 7 st. get-
ter. Hon begärde därfor understöd,
som dock ej beviljades.

196411:20.

14.
18

Fran Ymmen som förra vinter-
tid berättas följande vägglistoria. En
invid sjön bosatte torpare och kars-
makare hade med häst och last
kar begagnat sig isvägen mot sjöns
södra ände. Plötsligt kom man sig
upprummen och överfallen av en stor
skock hungriga vargar. Man slog så
länge man oskadelades, men när man
såg de varo för många valte man
av ett stort byrådder och tog själva
plats därunder. Innan gick man
med sig. Vargarna som varit visste var
man fluns stannade kring hästen,
medan hästen lyckades komma in-
dav. När den bortarna stucko laste-
na under hästens huvud, var karlen knick-

1864/11/21.

18.
19.

att hugga till deras tassar och när de
andra luktade blod överfölls de vae-
andra. Torparen slapp lyckligt från
affären.

Ond. har i sin ägo en bortåt 100 år gam-
mal kobjällra, som även är mäktig för den
starka kläng den har. Bengt Forsson dousbo-
da, som fann den ifrån sin morfar, som bodde
i Romaleda, har berättat att när den för
längesen satt på gubbens bjälleko, dess
kläng lockade fram vargar dit hon gick
på bete i en myrasteäng. Taryama uppfölls
hon och fläkte upp hemma ema där. Hon
lyckades dock fly hem och krypade sig.

Hon gick till om med snare i handen.

Här några uppgifter om vagnödare.

Vid en den 30 mars 1855 i Dikened hären

116411:22.

19.
20

söksustanna annatde åbo Anders Jönsson i Kedared, att han och en medfälpare skjutit tvåne vargar utan skall, varför utställning begärdes. Det beslötts då att varje åbo skulle utlämna 8 sk. rgs och varje torpare 4 sk. rgs, vilken upprörd jägarnas själv finna uppböra.

En annan vargdidare var den ryktbara naturläkaren Ulf Åkerblad - Per i Lommaboda, som vid den s.k. "Björketrägåten" födder en varg. Hårom mera icke.

Tvene stils Bengtsson i Lomaboda skall i sin ungdom ha fått vargar, tvåne vargungar, på egen hand. När han gick tillvåga är ej känt. Trotsigen har han genom att hämta varghornen lyckats locka fram dem ut i Lomaboda skog.

I början på 1860-talet, troligen 1862
skjöts vid Kyrkmanahuset i Gmåland den
sistre vargen man hittat som gäst i orten.

Följande personer från Glimåker soc-
kens norra fjärding hade bildat jakt-
lag: studens i Trelleborg, Linnéus - stissen
i Glimåker (dag 92 irig 1835), Gustava - Even
(specimanum), Nisse Öping i Öpinga och
Uggle - Göden i Uggletorpet. De hade fått
app bestun nägastans i hemorten och
följde den sedan med ledning av
spåret 3-4 nät våg innan den fick
sin död. På buren tog man rast
i Gylaboda. Man bar vargen med be-
nen hängda över en stäng. Följande
om kostnaderna för jaktén, varades att
dessa med begravningskostnaden gingo
till meran 90 och 80 riksdaaler.

"Bräckeboajäten" 1846.

Vid denna storjakt var i manuskriptet
från 4 socknar, Osby, Loshult, Glimåk-
ra och Örkensö deltago, skedde organi-
sation och marschordning enligt ite av
överjägmästaren S. M. Pettersson utpårädat
selvma. Den till Loshults källfalk
utpårdede kallenamn är enligt detta sene-
mia av följande innehåll:

"Om nio fjärde förr den 12:e den-
nes klockan 8 fm. hafva inträffat på
det anbefallta mötesplatset.

Westra fjärden möter uti Grubbayx
och utsättes den från bron väntades
till Storhultans lye.

Kara och östra fjärden möta uti
Storhultan och utsättes, den norra intill
sistnämnda lye och den östra från Kar-

16411:25.

20
23

gällan upp till Härnöboda rätting, där
Orkens socken böjas.

En fjeedingsman har befålet över
hela socknens skallfolk, och under ho-
nom utväljs 4 kunnige och pålitlige män
helt fjeedingsmän, som få befålet över
var sin fjeeding. Dessa blifva ansvarige
för såväl ordning under marschen till
och från järten, som under dess anna
och att manuskapet vid ankomsten till
mötesplatser bli ordentlig och skynd-
samt indelade och utsättte på linjen. -

Åtta 5: De man utes till rättingsman
och tiller att de under honom varande
4 röter iakttaga sina skyldigheter. Klak
an 11 förmiddagen, då hela skallredjan
bör vara utsatt och färdig till uppblott,
sätter hela linjen sig i rörelse på en

16411:26.

26.
27

gång och marscherar mot Backeboda.
Klockan, går hela pedjan hatt och rättes
där så fördras, och klockan $\frac{1}{4}$ till 2 sät-
ter den sig åter i marsch och fortsätter
till Backeboda, där den på 200 alars
avstånd från skyttarnas stader och
afvaktar vidare ordres.

Inga lurar eller hässor får finnas
eller gagnas, ej heller mögljunda rop
eller skrik höras, utan bör lurar och
en af skaluplocket vara försedda med en sta-
dig kåpp och denna lå i marken eller
i stenar och träd - eller ock begequa
tvenne kåppar som slis mot varandra.

Ej heller får någon utan mit sästil-
ta tillstånd i drottens egen inom fäkten
bära skjut gevär.

Befälshofarna böra vara försedda med

skiftgvar, hvarensel de genom en skotts
lossande tillkännagjord, då socknens
manskap skola antreda marschen.

Ordningsmännen nummer skrives
med krita på hattarna, och på skalfor-
met dess på ryggen.

Christiansstad den 3 januari 1846.

V. M. Retsius."

En skalgang kunde även bjuda på
lustiga händelser. En i förra undas
skalgang som jägare deltagande karl,
bördes under hans Person i Eysboda
har på äldre dor gärna berättat föl-
jande tilldragelse.

Ledan hans blivit utsatt på sitt
pass i jägarkedjan, företog han en
liten orientering i grannskapet, för
den händelse någon objuden skyt skut-

116411:28.

L
26

le finnas. Och vickligu - förra fick
opp en tjuskyte, som även stod i
vantau på villobröd. Inte blev nu
Bliss-förra tve att hålla sig dold
och ge akt på den andres försökhan-
de. - Drövet är i vantan, och då kom-
mer även en råv lufsaude, men faller
för tjuskyttens båssa. Denne skyndar
till och tar råven, som han gömmer
under en riskläg, varpå han avlägs-
nar sig. Men Bliss-förra hade tagit
märke på gömstället och när det åter
är tyd, tar han hand om den döde
råven. Denne flis skinnar av, som
stoppas i skytteväskan, medan ka-
davret gömmer där råven lig. Vad min
jägaren gjorde, när han fann liket
kan man väl ana.

1964/11:29.

26

27

"Gylabba" eller "Övrstråmsjäiten" 1856.

Till denna storskatt utfärdades i
mars 1856 Virestads sockens tvevne skall-
mästare följande kallelse, som först
snickades till Loshult där den mottogs
och placeras av en skallmästare,
vilken sedan har sätter den vidare till
en skallmästaren i Orkestaed.

Froligtvis har kallenamn upptäckts
i nyckorna i de börda socknarna
Virestad, Loshult och Orkestaed, varigenom
de särskilda budningar genom skall-
utgångens försorg där befordrats ut
i byarna.

"Platsernas mötesplatser till samman-
slagen skalltagning med en del af Orkestaed
och Loshults socknar samt södra skall-
taget i Virestads socken till den 3:dje

146411:30.

21

28

mars 1856.

Iå Skærgågen skall påbjudas ut
sätts mötesplatsen med Invalöring-
ar och Skäringar senast klockan 10
f. m. vid södra mötesstället på Steåns-
hults myr, (troigen en förr ofta benämnd
skærgångsplats), "vid en där befun-
dig backstuga Läjs-Löns kallas vid
apronmåndag klockslag. Samt alla Spit-
tar eller fägare som är kända stri-
melig för yrket och är försedda med
hjärtlig ammunition skall vara i sin
krets möta på genom konrärelse ut-
sätta mötesstället, där instrusion
lämnas hvad plats de skall intaga i
appröende till det icke Skallmästaren
är tillstädés och givver sitt bifall här-
till. Iå om de skulle utom var förmoden

1964 II: 31.

28

29

detta beslutet osicil, så skall så dant
till nämna gifvas af ömse sidor in-
nan klockan 8 på nästa söndags mor-
gon, äfven beslutet att emot stadgat
vite ingen får lassa skott på annat
djur än Varg, Dog och Räpp, vi kallas
vid samme Bete, för den som lassar
så kallat lösskott på "ormarna" (hare
och skogspigel) "eller genom smygning
inom posten, vilket skall af skall-
betjungen noggrant efterses, och till
bättre antekna de personer, som
väll det som andra förflyttelseer gö-
ra sig förfalna emot stadgandet
utti Skadordningen.

Med förhoppning att god ordning
och skick af så väle Skräningar som
Lundärningar iaktnagges, sammanslås

16411:32.

29.
30

denna Iksauging, men i motsatt fall
aldrig sker mer!

Datum den 27 Februari 1856.

Lars Månsson Brugt studsean
i Stugan i Grinnakär.

Loshults socken har bestämt att
möta vid denna Loshults Lågnälla, till
att böja och sätta ut sitt folk.

Möte den 28 Februari 1856.

Jonas Brugtsen.

Från Örkened möta i Yngsjöden
Västra fjärdingen och i St. Börön
Östra fjärdingen. Gryttarna möta
på samma ställe att skalpogaarna
kan taga dem, som är tjänliga och
sända dem till Gylaboda.

Lönsboda d.

Per Måsson:

Enligt en beräkning uppgifte
antalet deltagare i den sista facklise
omkring 1,000 personer. Svenska-
rets linier ha utgjort en sträcka
av hela 30 km. Namnet "Christians-
ajäten" uppkallades efter en vid
skytternas linier belägen dragontyp.

En episod från facken har gått
till eftervärlden. Så man efter slutet
arbete, med mindre gått resultat, stod
resurserande om fackens förflyttning, så
en småländsling hörs följande för-
smäddiga yttrande, som gjälde en
närliggande jägare, pastorsadjunkten
J. A. Lekkae:

- Det kunde väl ej gå bra, när prästen

skulle va må²!

Istaar, som hörde yttrandet gen-
mådde: "Ist^e kunde v^ä i jag ra fö^{rr}.
Men han fick då till svar? "Jo, när
var ock en sin sysla sköter, så går
oss v^ä vad oss möter"!

"B^äggeltagåten" 1858.

Idean det på förvintern 1858 visat sig
värger i örkneasikogarna sammankallades
i februari detta år en sockenstämma, var-
vid beslötts att vidtaga ^{det} strängaste åtgär-
der mot dem som kunde finnas här.
Ist^e beslötts då att i var och en av sock-
ens fyra fjärdinger skulle finnas fyra
skalpogare istället för som förr tre,
varjante som prispruniger skulle ut-
gå i rader 24 st. med förlagjuten råv och

3 röder samt för skjutun varg. även be-
slöts att de i 5:te paragrafen i skallord-
ningen utsätta böter för den som var upp-
studeig eller olydig mot skallbetjäningen,
skulle möjas till 2 röder samt.

Följande kungörelse om jakté ut-
färdaes även i februari 1858:

"Torsdagen den 18 denars kommer
skallning att förrättas, dä tvåne per-
soner från hvarje åbo och en från
hvarje torpare skola möta på föl-
jande ställen kl. 8 pm; från Östra
fjärdingen i Västra Flyboda och hvar-
i från Östra fjärdingens skallpogdar
utsätta diivarna i linsa till Tran-
boda; Östra fjärdingens diivare möta
i Tranboda hvariför de af skall-
pogdarna utsätta till Blaunkults ängar

mitt emot Rauaté på Blankhults egor;
 Westra fjärdingsus drifvar tillika
 med dem ifrån Gimleka socken, som
 deltaga i skalaren, möta i Blankhult,
 och utsättas af skalpogdarna från
 Blankhults ägor till Wemanahult;
 Kvara fjärdingsus drifvar möta i
 Wemanahult, och utsättas därifrån
 af skalpogdarna till Westra Fly-
 boda. Lösen givs kl. 11 fm. Skyttar-
 na möta hos Olaf Gjöstedt i Vägg-
 hult. På det att ordning och sammas-
 hanq må blifva vid skalaren och
 ändamålet med dessanuna vinna upp-
 manas skalpogdarna att hålla noga
 uppsikt med sina rotmästare och
 de drifvars hvar och en af dessa
 har undersig, att ej några luekor

mö uppkomma på linerna, och till-
sagas allvarligen alla och en hovar
att göra sin skyldighet, ty i annat
fall kommer skallordningen att
i hela sin stränghet iakttagas u-
tan apende till personen! Skall-
ordnarna komma att utväljas på
ocksuståndet i dag.

Lönsboda den 15 februari 1858.

Jens Brugtsson Nils Ossian
i Lönsboda. i Posthuset.

"Skallmästare".

Förigt ovanstående kungörelse
och med bekräftning av en meddelande
skiss visas att Skallningsområdet var
en regelbunden fyrmöning, där
de fyra sidorna långd var resp.
7, 6, 8, 5 och 5, 5 km., och hela ked-

jans längd vid uppställningen var
cirka 27 km. En beräkning af an-
talet uppbudade till denna "jääté"
ser ut så här: Örkenedas 195 åboar
ränt 350 man, 400 torpare ränt
en man vardera, 150-160 man kom-
mo från Glumslösa, tillsammans
Torde minst 900 personer ha varit
på buren i detta färttag mot de
sista gräburen.

En kvinnan, Hanna Bengtsdotter
född i Gjällandsorp, Glumslösa, död
för 14 år sedan, har berättat om
hur vid denna "jääté" den sista vagnen
föll. Hon gick den vintern och läs-
te för prästen, men måste trots sin
ungdom gå med som drivare.

Denna vagnens slut skall ha före

sig råte dramatiskt. När jägaren uppt
det lyckade skottet snyndat fram
till den fallne fisunden, kunde
man ej avhålla sig ifrån att ge den
en en försiktig spark med sin trå-
krocklända fot. Men vagnen har
ännu så mycket liv att man orkar
resa på huvudet för att hugga
i jägarnas tråkko, som dock höll.
Med några slag av bösskolen få
dock vagnen ett mestigt slut.

Detta var tröligt den siste vagn
som skjäts i Skåne. Men vintern
1862 fick man dock i Glimåkra norra
fjärding åter ett vagnbesök, med följd
att några bönder drogo sig tannan
och "fäilitad" den upp till Tjävermans-
hult, där den föll, som förr är nämnt.

Ånnu så sent som 1876 trodde man sig ha sett varg i ökensalskogarna. Det gamla systemet med "jäiter" kom där- förlänta i gang, fast med protest från nagon nation, som dock ej var infödd öking. Under en ny "Bogglatajät" kunde visst ingen varg upptäckas, men råvar var fann man i stort antal. En deltagare berättade att innan man gick från bogglut fanns väl ett hufvud tjug rävskinn uppsepikade på utrus och brunskeyniga. Under tis resa- re "jäiter" "Lounajätten", "Russejätten" och "Koggelajätten" blev dock fångsten mindre, nagon gång knappt blott 3-4 huvor - man skjöt nu även dessa. Sätet att driva var då också enklare än vid vargfaktuna, man gick blott i en rik-.

ning, vilket krävdes att gå in sät. ²³⁹
 gärna, hade sin linne vid någon appen
 terräng eller längs en gyl. En kalle
 kallad Röv-fössen skulle alltid vara
 med som därvare och han gjorde "yde"
 för två man på grund av sin starka
 röst. Kisko i Lommaboda, som brät
 till en del om dessa avsentyr, gick också
 "yde" för två man, han bar namnet
 Trumma.

Uppstucken i jan.
 1940 av Brof. G. Jeppsson
 Linsboda.